

МІСЦЕ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ ЛІСОВОЮ ПРОДУКЦІЄЮ

Гойчук Д.А., здобувач,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

В міжнародній торгівлі лісом беруть участь практично всі країни світу. Сучасна світова торгівля лісом характеризується пануванням розвинених країн, обсяги експорту і імпорту яких за вартісними показниками складають близько двох третіх від сукупного світового експорту і імпорту (в 1970 – 87%). Основними учасниками ринку є країни Північної Америки та Європи, а також Японія, Індонезія та Росія; провідні експортери лісоматеріалів – США, Канада, Швеція, Фінляндія і Німеччина. Основні обсяги торгівлі припадають на країни, що або мають значні лісові ресурси (Російська Федерація, Індонезія), або на країни, що мають розвинені галузі вторинної і більш глибокої переробки деревини (Японія), а найчастіше – на країни, що мають обидва перераховані чинники (США, Канада, Скандинавські країни, Німеччина тощо).

Ліси на території України розташовані дуже нерівномірно, їх площа складає 9,4 млн. га. У грошовому виразі ресурси деревини на корені за внутрішніми цінами оцінюються приблизно в 3,4 млрд. дол. США, за світовими – 27 млрд. дол. США. На одного жителя країни припадає всього 0,18 гектара лісів і 33 м³ загального запасу деревини.

За обсягами експорту Україна займає 34 місце в світі за Уругвасом та Латвією (в Європі – 20 місце). Частка України у світовому експорті становить 0,4%, в європейському – 0,9%. Загальний обсяг експорту в 2010 році склав біля 1 млрд. доларів. Головними імпортерами української лісової продукції є Росія, Туреччина, Польща, Німеччина, Угорщина, Італія та Румунія.

За обсягами імпорту Україна займає 38 місце в світі за Словаччиною та Грецією (в Європі – 20 місце). Частка України у світовому експорті – 0,5%, в європейському – 1%. Загальний обсяг імпорту в 2010 році склав близько 1,2 млрд. доларів. Сальдо (перевищення імпорту над експортом) становить 16%. Головними експортерами лісопродуктів в Україну є Польща, Німеччина, Швеція, Австрія, Словаччина, Росія та Фінляндія

---

* Науковий керівник – Кваша С.М., д.е.н., професор, член-кор. НААН України

За період з 2000 по 2010 рр. обсяг імпорту лісопродукції в Україну збільшився в 5 разів, експорту – у 8 разів. В Європі та світі темпи зростання були набагато меншими – на 49% та 67% та на 48% та 55% відповідно.

Прибутковість здійснення міжнародної торгівлі лісовими товарами в значній мірі визначається глибиною їх переробки і номенклатурою. Реалізація на зовнішніх ринках товарів глибокої переробки, що виготовляються із ефективним залученням додаткових трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, призводить до зростання прибутковості зовнішньоторговельних операцій.

У порівнянні із провідними країнами - експортерами лісопродукції, в структурі експорту з України значно меншу частку займає папір та картон - близько 32%. В Британії, наприклад цей показник, складає 84%, в Німеччині - 69%, США - 48%. Лише у Росії показник гірший – 23%. Цікаво, що Україна є другим в світі експортером за обсягами продаж деревного палива, поступаючись за цим показником лише Литві. Очевидно, що у порівнянні із розвиненими країнами експорт в Україні має чітко виражений сировинний характер.

У вартісній структурі імпорту України на папір та картон припадає понад 79%, на деревні плити – близько 14%. Таким чином, частка продуктів глибокої переробки складає близько 93%, що зумовлено перш за все відсутністю лісопереробних потужностей в країні. В Китаї, наприклад, цей показник, складає 20%, в Німеччині - 68%, в США - 63%.

Для України, як одного з учасників європейської торгівлі лісом, важливим наслідком європейської інтеграції стає формування балтійської групи країн з високорозвинутою лісовою промисловістю, ресурсною базою та спільними екологічними характеристиками. До даної групи входять не лише Фінляндія, Швеція, Естонія, Латвія та Литва, але і Польща, Данія і північно-східна частина Німеччини. Одним з наслідків цього процесу може стати поступове витіснення української продукції зі східноєвропейського регіонального ринку лісовими товарами.

Важливою особливістю ведення світової торгівлі лісовими товарами є застосування біржового ринку. В Україні торгівлею лісоматеріалами займаються Українська спеціалізована лісова біржа та інші біржі.

За останні десятиліття у світовій торгівлі лісоматеріалами мали місце ряд особливостей, що їх необхідно враховувати для успішного ведення зовнішньоторговельної діяльності. Серед них доцільно

виділити такі:

1. Роль світового лісопромислового комплексу в майбутньому буде ставати все більш вагомим, оскільки галузі даного комплексу спеціалізуються на переробці природного ресурсу, який має здатність відновлюватися, що є особливо актуальним у контексті існуючої енергетичної кризи в світі.

2. Міжнародна торгівля лісовими матеріалами протягом останнього періоду розвивається динамічно. Стартовою передумовою для збільшення обсягів торгівлі основними видами лісоматеріалів, а також для досягнення більш високого технічного рівня лісопромислового виробництва є стійкий попит на лісову продукцію на світовому ринках.

3. У більшості країн світу за останні роки збільшилася торгівля лісовими товарами. Основні обсяги лісової торгівлі припадають на країни, що або мають значні лісові ресурси, або на країни, що мають розвинені галузі вторинної і більш глибокої переробки деревини, а найчастіше – на країни, що мають обидва перераховані чинники.

4. Особливістю провідних країн-експортерів є орієнтація на удосконалення структури лісопромислового виробництва, насамперед, на постійне збільшення виробництва з глибокої переробки деревини і деревних відходів, що забезпечує випуск конкурентноздатної продукції і розширення її асортименту.

5. В багатьох країнах запроваджуються квоти на вирубку й експорт лісу, що прямо впливає на стан та структуру світового ринку лісових товарів.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА РІПАКУ

Горват В.Ю., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Ріпак – найпоширеніша і перспективна олійна культура з родини капустяних. На практиці існує дві форми ріпаку: ріпак озимий та ріпак ярий. Насіння озимого ріпаку містить 43 – 50% олії, 16 – 29% білка і понад 17% вуглеводів. По визначенню вчених: ріпак – культура

---

* Науковий керівник – Мазнев Г.Є., професор